

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASINDA ƏCNƏBİLƏRİN İŞTİRAKI İLƏ MÜLKİ PROSESSUAL İCRAATIN ƏSASLARI

MAHURƏ KƏRİMOVA¹

Annotasiya

Bu məqalədə əcnəbilərin mülki prosesual icraatda iştirakının əsasları araşdırılır. Araşdırma nəticəsində məlum olmuşdur ki, Azərbaycan Respublikasında xarici şəxslərin hüquqlarının həyata keçirilməsi, onların iştirakı ilə icraatı və müdafiəsi mülki prosesual qanunvericilik, prosesual normaları nəzərdə tutan digər normativ aktlar, həmçinin digər dövlətlər və beynəlxalq təşkilatlarla bağlanmış beynəlxalq müqavilələr əsasında həyata keçirilir. Əcnəbilər öz mülki hüquqi vəziyyəti baxımından iki ölkənin qanunvericiliyinə tabedirlər. Eyni zamanda, əcnəbilərin və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin hüquq və azadlıqlarının həyata keçirilməsi Azərbaycan Respublikasının milli mənafeyinə zidd olmamalıdır. Diqqət yetirilən məqamlardan biri də odur ki, qanunverici xaricilərlə Azərbaycan Respublikasının vətəndaşları arasında tam bərabərlik rejimi müəyyənləşdirmişdir. Prosesual bərabərlik hər şeydən əvvəl ədalət mühakiməsinə müraziət imkanının təmin olunması məqsədinə xidmət edir. Əcnəbilər və vətəndaşlığı olmayan şəxslər Azərbaycan Respublikası qanunlarının və digər qanunvericilik aktlarının tələblərinə tabe olmalı, Azərbaycan xalqının adət və ənənələrinə riayət etməlidir. Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq xüsusi hüquq və mülki proses sahəsində xarici şəxslərə milli rejim təqdim olunması kimi müasir ənənələrin dəstəklənməsi onun tərəfdar çıxdığı və iki tərəfli qaydada bağladığı müqavilələrdə özünü təzahür etdirir.

Açar sözlər: beynəlxalq hüquq, mülki prosesual icraat, əcnəbilər, milli rejim, beynəlxalq müqavilələr, mülki-hüquqi vəziyyət, beynəlxalq təşkilatlar.

I. Giriş

“Açıq qapı” siyasətinin həyata keçirildiyi sivil, demokratik və hüquqi dövlət quruculuğu, eləcə də bazar iqtisadiyyatı şəraitində Azərbaycan Respublikasına gələn əcnəbilərin və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin sayı durmadan artır. Azərbaycan Respublikasında xarici ticarət fəaliyyəti barədə qaydalar dəyişdirilmişdir. Ölkə iqtisadiyyatı xarici investorlar və sahibkarlar üçün açıq elan olunmuşdur; onların fəaliyyət göstərmələri üçün əlverişli və münasib şərait yaradılmışdır. Əcnəbilərin ölkəmizə səfər etmələrinə mane olan bir çox inzibati məhdudiyyətlər (qadağalar) ləğv olunmuşdur. Hazırda beynəlxalq iqtisadi-ticarət və mədəni əməkdaşlıq münasibətləri genişlənir. Azərbaycan Respublikasında turizm bazarı formalaşmaqdadır; ölkəyə turist axını günü-gündən güclənir və turizm inkişaf edir. Tez-tez ölkəmizdə xarici vətəndaşların iştirakı ilə müxtəlif mədəni, elmi, idman və digər tədbirlər həyata keçirilir. Qeyd edilən amillər Azərbaycan Respublikasına gələn və burada yaşayan xaricilərin artmasına səbəb olur. Belə olan halda, əlbəttə, xaricilərin mülki-hüquqi vəziyyətinin müəyyən edilməsi məsələsi ortaya çıxır. Bu, beynəlxalq xüsusi hüquq üçün əhəmiyyətli olan, eləcə də onun yerinə yetirdiyi funksiyalara aid edilən məsələlərdən biridir.

II. Əcnəbilərin mülki-hüquqi vəziyyəti və əsas xüsusiyyətləri

Əcnəbilərin mülki-hüquqi vəziyyəti dedikdə onların mülki hüquq və vəzifələri başa düşülür. O, əhatəli anlayış olub iki mənada işlədilir: geniş mənada və məhdud mənada.

Əcnəbilərin geniş mülki-hüquqi vəziyyəti dedikdə onların həm vətəndaşı olduğu başqa ölkədə malik olduğu (daimi yaşadığı) ölkədə, həm də olduğu başqa ölkədə sahib olduqları mülki hüquq və vəzifələrin məcmusu başa düşülür. Bu mənada, hüquqi vəziyyətin formalaşmasına beynəlxalq hüququn hamılıqla qəbul olunmuş norma və prinsipləri, habelə beynəlxalq müqavilə normaları təsir göstərir. Yuxarıda qeyd etdiyimiz əcnəbilərin məhdud mənada mülki-hüquqi vəziyyəti dedikdə xarici vətəndaşların və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin yalnız olduqları başqa ölkədə malik olduqları mülki

¹Azərbaycan Respublikası Vəkillər Kollegiyasının üzvü / mahure23@mail.ru

hüquqların və vəzifələrinin məcmusu başa düşülür. Bu mənada, o, iki elementdən ibarətdir: 1. Mülki hüquqlardan (əcnəbilərin olduqları başqa dövlətin qanunvericiliyi tərəfindən müəyyən edilmiş hüquqlardan); 2. Mülki vəzifələrdən (xaricilərin olduqları başqa dövlətin qanunvericiliyi tərəfindən onların üzərinə qoyulmuş vəzifələrdən).

Mülki hüquqlar əcnəbilərin və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin hüquqi vəziyyətinin əsas və başlıca elementi sayılır. Mülki hüquqlar dedikdə məhdud mənada yox, geniş mənada mülki hüquqlar başa düşülür ki, buraya əmlak, şəxsi qeyri-əmlak, ailə, əmək və prosesual hüquqlar daxildir [1, s. 210].

İkililik əcnəbilərin mülki-hüquqi vəziyyətinin əsas xüsusiyyətlərindən sayılır. Bu xüsusiyyətə görə xaricilərin mülki-hüquqi vəziyyəti iki ölkənin qanunvericiliyi ilə müəyyən edilir: birincisi onların olduqları başqa ölkənin qanunvericiliyi ilə; ikincisi, onların vətəndaşı olduğu və ya daimi yaşadığı ölkənin, yəni hansı ölkə vətəndaşdırsa (və ya hansı ölkədə yaşayırsa), o ölkənin qanunvericiliyi ilə. Deməli, əcnəbilər öz mülki-hüquqi vəziyyəti baxımından iki ölkənin qanunvericiliyinə tabedirlər.

Əcnəbilərin ölkəmizə axını öz növbəsində onların mülki-hüquqi vəziyyətinin tənzim olunmasının əhəmiyyətini artırır. Azərbaycan Respublikasında bu məsələ öz normativ həllini kifayət qədər aydın və müfəssəl şəkildə tapır.

Azərbaycan Respublikasında əcnəbilərin mülki-hüquqi vəziyyəti, hər şeydən əvvəl, Konstitusiyaya ilə müəyyən olunur. Əcnəbilərin hüquqlarının müdafiəsi prinsipi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 69-cu maddəsində təsbit edilmişdir.

Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi həmin prinsip əsasında bütün kateqoriyalardan olan xarici şəxslərin hüquqları ilə bağlı mübahisələrin həlli qaydalarını, aidiyyətini, eləcə də bu mübahisələrə dair çıxarılmış qərarlarının icrasının təmin edilməsi üsullarını müəyyənləşdirir.

Əcnəbilərin, vətəndaşlığı olmayan şəxslərin, xarici hüquqi şəxslərin və beynəlxalq təşkilatların iştirak etdiyi hüquq münasibətləri üzrə mülki mühakimə icraatının bir çox məsələləri Azərbaycan Respublikasının Mülki Prosesual Məcəlləsinin 4-cü bölməsinə daxil edilmiş prosesual hüquq normaları ilə tənzimlənir. Bu şəxslərin iştirak etdiyi işlərin mülki-prosessual hüquqi aidiyyəti Azərbaycan Respublikası Mülki Prosesual Məcəlləsinin 28-ci maddəsində belə müəyyən olunur:

Əcnəbilərin, vətəndaşlığı olmayan şəxslərin və xarici hüquqi şəxslərin iştirak etdiyi işlərə, əgər dövlətlərarası sazişlərlə, beynəlxalq müqavilələrlə və tərəflərin sazişi ilə digər hallar nəzərdə tutulmayıbsa, məhkəmələr baxırlar [3].

III. Beynəlxalq müqavilələr

Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı dövlətlərarası beynəlxalq müqavilələr dedikdə Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinə uyğun olaraq təsdiq edilmiş müqavilələr nəzərdə tutulur [4].

Azərbaycan Respublikası hüquqi əməkdaşlıq və qarşılıqlı hüquqi yardım haqqında bir sıra çoxtərəfli beynəlxalq sazişlərin və ikitərəfli müqavilələrin iştirakçısıdır. Bu saziş və müqavilələrdə, bir qayda olaraq, aşağıdakı məsələlər nizama salınır:

- ədliyyə orqanları arasında əməkdaşlıq;
- məhkəmələrin səlahiyyətlərinin müəyyən edilməsi və hüququn tətbiqi;
- əcnəbilərin prosesual hüquqları;
- hüquqi yardım haqqında tapşırıqların icrası;
- mülki və ailə mübahisələri üzrə (bəzi hallarda kommərsiya işləri üzrə) qətnamələrin tanınması və icrası;
- sənədlərin tanınması və göndərilməsi.

Müstəqil Dövlətlər Birliyinin (MDB) iştirakçısı olan dövlətlərin əksəriyyətinin ratifikasiya etdiyi “Hüquqi yardım və mülki, ailə və cinayət işləri üzrə hüquq münasibətləri haqqında” 22 yanvar 1993-cü il tarixli Konvensiya mülki prosesin regional çərçivədə beynəlxalq hüquq normalarını müəyyənləşdirir [5].

Azərbaycan Respublikası hüquqi əməkdaşlıq və qarşılıqlı yardım haqqında bir sıra çoxtərəfli beynəlxalq sazişlərin və ikitərəfli müqavilələrin iştirakçısıdır. Lakin prosesual hərəkətlərin icrası dövlətin müstəqilliyinə zidd olduqda, onun təhlükəsizliyinə təhdid doğurduqda, məhkəmə səlahiyyətlərindən kənara çıxdıqda, qanunla müəyyən edilmiş qaydada və vaxtda hər hansı bir tərəf məhkəməyə

çağırılmadıqda, həmin tərəflər arasında hüquqi mübahisə istisna edilən aidiyyətdə olduqda məhkəmə tapşırığının yerinə yetirilməsindən imtina edilməlidir.

Azərbaycan Respublikasının, eləcə də, MDB-nin iştirakçı dövlətlərinin qanunvericiliyi əcnəbilərin, təşkilatların və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin hüquqlarının və qanuni maraqlarının qorunması sahəsində milli rejim müəyyənləşdirir.

Milli rejim şəxsin müəyyən ərazidə yaşaması barədə tələb – formal şərt nəzərdə tutmur [7].

IV. Milli qanunvericilik

Azərbaycan Respublikası Miqrasiya Məcəlləsinin 4.1-ci maddəsində əsasən əcnəbilərin və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin Azərbaycan Respublikasına gəlməsi və Azərbaycan Respublikasından getməsi, Azərbaycan Respublikasında müvəqqəti olması, onlara müvəqqəti və daimi yaşamaq üçün icazələrin verilməsi, onların qeydiyyatına alınması, miqrasiya prosesi iştirakçılarının hüquq və vəzifələri, əmək miqrasiyası, habelə miqrasiyaya dövlət nəzarəti və qanunsuz miqrasiyaya qarşı mübarizə sahəsində münasibətləri tənzimləyir [6].

Azərbaycan Respublikasının Mülki Prosesual Məcəlləsinin 441-ci maddəsində əcnəbilərin, vətəndaşlığı olmayan şəxslərin və qaçqınların prosesual hüquq və fəaliyyət qabiliyyəti belə müəyyən olunur.

1. Əcnəbilərin prosesual hüquq və fəaliyyət qabiliyyəti vətəndaşı olduqları dövlətin qanunları ilə müəyyən edilir.

2. Əcnəbinin bir neçə vətəndaşlığı olduqda onun prosesual hüquq və fəaliyyət qabiliyyəti onun daha sıx bağlı olduğu dövlətin qanunları ilə müəyyən edilir.

3. Vətəndaşlığı olmayan şəxsin prosesual hüquq və fəaliyyət qabiliyyəti həmin şəxsin daimi yaşadığı dövlətin, belə dövlət olmadıqda isə, adətən onun olduğu dövlətin qanunları ilə müəyyən edilir.

4. Qaçqınların prosesual hüquq və fəaliyyət qabiliyyəti onların sığınacaq tapdıqları dövlətin qanunları ilə müəyyən edilir [3].

Bunormanın 1-ci bəndində əcnəbilərin mülki prosesual hüquq və fəaliyyət qabiliyyətinin vətəndaşın məxsus olduğu dövlətin qanunları ilə müəyyən edildiyi nəzərdə tutulub.

Deməli, əcnəbi vətəndaşı olduğu ölkənin “daxili qanunu” ilə mülki prosesual hüquq və fəaliyyət qabiliyyətli deyildirsə, onun Azərbaycan Respublikası məhkəmələrinə bilavasitə məhkəmə müdafiəsi üçün müraciət etmək hüququ yoxdur. Belə şəraitdə əcnəbinin Azərbaycan Respublikası qanunları ilə mülki prosesual hüquq və fəaliyyət qabiliyyətli olması nəzərə alınmır.

Əcnəbilərin daha sıx bağlı olduğu dövlət dedikdə əcnəbinin daha çox yaşadığı, qeydə alındığı, əmlakının əsas hissəsinin olduğu, işlədiyi, milli yaxınlığı olan dövlət başa düşülür. Belə ki, ikili vətəndaşlığı olan əcnəbinin olduğu dövlət konkret olaraq işə baxan məhkəmə tərəfindən müəyyən olunur. “Məhkəmələr və hakimlər haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununa əsasən, hansı dövlətin vətəndaşlığı olmayan şəxsin daimi yaşadığı və ya adətən olduğu yer hesab edilməsi məhkəmənin səlahiyyətindədir.

“Qaçqınların və məcburi köçkünlərin statusu haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 5-ci maddəsinə əsasən, qaçqın Azərbaycan Respublikasının vətəndaşı olmayıb, irqi əlamətinə, mülkiyyətinə, dini etiqadına, müəyyən sosial qrupa mənsubluğuna və siyasi əqidəsinə görə, təqiblərin qurbanı olmaq barəsində tam əsaslı ehtiyat üzündən həmin ölkənin himayəsindən istifadə edə bilməyən və ya istifadə etmək istəməyən, yaxud müəyyən vətəndaşlığı olmayıb oxşar hallar nəticəsində əvvəl adətən yaşadığı ölkədən kənardan olan, ehtiyat üzündən oraya qayıda bilməyən və ya qayıtmaq istəməyən şəxsdir [5].

Qaçqının sığınacaq tapdığı ölkə dedikdə Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq qaçqın vəsiqəsini verən ölkə sayılır və qaçqının prosesual hüquq və fəaliyyət qabiliyyəti qaçqın vəsiqəsini verən ölkənin qanunları əsasında müəyyən edilir. Qaçqın statusu almış şəxsə və onun 16 yaşına çatmış ailə üzvlərinə müəyyənləşdirilmiş nümunədə qaçqın vəsiqəsi, eləcə də “Qaçqınların statusu haqqında” 1951-ci il tarixli Konvensiyaya uyğun olaraq Azərbaycan Respublikasının hüdudlarından kənardan hərəkət etmək hüququ verən yol sənədi verilir. Müəyyənləşdirilmiş qaydada verilən qaçqın vəsiqəsi qaçqının şəxsiyyətini təsdiq edən və ona Azərbaycan Respublikasının ərazisində qanuni qalmaq hüququ verən sənəddir.

Xarici hüquqi şəxslərin prosesual hüquq və fəaliyyəti təsbit olunduqları dövlətin qanunu ilə müəyyən edilir. Bu qanuna əsasən prosesual hüquq qabiliyyətinə malik olmayan xarici hüquqi şəxs

Azərbaycan Respublikasının ərazisində Azərbaycan Respublikasının qanununa müvafiq olaraq hüquq qabiliyyətli hesab edilə bilər.

Beynəlxalq təşkilatın prosesual hüquq və fəaliyyəti, əsasında yaradıldığı beynəlxalq müqavilə, onun təsis sənədləri və ya Azərbaycan Respublikasının səlahiyyətli dövlət orqanı ilə bağlanmış sazişlə müəyyən edilir [1, s. 442].

Azərbaycan Respublikasının ərazisində xarici hüquqi şəxslərin və ya sahibkarların respublika vətəndaşları ilə bərabər prosesual hüquq və fəaliyyət qabiliyyətinə malik olmaları onların məhkəməyə öz statuslarını təsdiq edən sənədin təqdim olunması ilə şərtləndirilir.

Öz ölkəsinin qanunu ilə prosesual hüquq və fəaliyyət qabiliyyətinə malik olmayan xarici hüquqi şəxs və ya sahibkar Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi əsasında hüquq qabiliyyətli hesab edilə bilər.

Beynəlxalq təşkilatların immunitet hüququ BMT-nin Nizamnaməsinin 104 və 105-ci maddələrində təsbit olunmuşdur.

Beynəlxalq əmək miqrasiyasının tənzimlənməsinin xarakterik xüsusiyyətlərindən biri dövlətin bu sferaya daha fəal müdaxiləsi ilə bağlıdır. Bu da onunla bağlıdır ki, xarici elementli əmək münasibətlərinin xüsusiyyətinin dövlətdaxili əmək münasibətlərinin xüsusiyyətindən fərqləndirmək meyl güclü olaraq qalmaqdadır. Həmçinin əcnəbilərin və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin ölkəyə daxilolma proseduru, əcnəbi-əməkçilərin iş götürülmə qaydası, sosial təminat və digər məsələlər qeyd olunmalıdır [1, s. 445].

Dövlətlərarası beynəlxalq təşkilatların prosesual hüquq və fəaliyyət qabiliyyəti, beynəlxalq müqavilə və ya onların təsis sənədləri, eləcə də sazişlərlə müəyyən edilir.

Sosial-iqtisadi hüquqlar üzrə ən nüfuzlu beynəlxalq təşkilat olan Beynəlxalq Əmək Təşkilatının əsas vəzifəsi əmək sferasında beynəlxalq-hüquqi normaların hazırlanması və onlara iştirakçı dövlətlər tərəfindən əməl olunmasına nəzarətin həyata keçirilməsindən ibarətdir [1, s. 147].

V. Nəticə

Beləliklə, dövlətin ərazisində qanuni əsaslarla daimi yaşayan vətəndaşlığı olmayan şəxslərə diplomatik müdafiənin göstərilməsi beynəlxalq hüquqa tam müvafiqdir. Diplomantik müdafiə sahəsində baş vermiş müsbət dəyişikliklər vətəndaşlığı olmayan şəxslərin hüquq və azadlıqlarının müdafiəsinə, o cümlədən həmin kateqoriyadan olan şəxslərə diplomatik müdafiənin təqdim edilməsinə şərait yaratmışdır. Bütün bunlar ümumi şəkildə insan hüquqlarının müdafiəsi sferasında beynəlxalq normativ bazanın inkişafı ilə uyğunlaşdırılır. Eyni zamanda əcnəbilərin və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin, xarici hüquqi şəxslərin hüquqlarının Azərbaycan Respublikasında həyata keçirilməsi, eləcə də müdafiəsinin mühüm və əhəmiyyətli bir hissəsi Azərbaycan Respublikasının ölkədaxili mülki prosesual qanunvericiliyi, Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı beynəlxalq müqavilələr və beynəlxalq təşkilatlar vasitəsilə reallaşır.

REFERENCES (ƏDƏBİYYAT):

1. Aliyev A.A. The problems of population, migration and human rights in modern international law. Baku, 2007 (in Azerbaijani / Əliyev Ə.Ə. *Müasir Beynəlxalq Hüquqda İnsan Hüquqları, Əhali və Miqrasiya Problemləri*. Bakı, 2007).
2. Allahverdiyev S.S. The Private International Law Course of Azerbaijan. Baku, Digesta, 2007 (in Azerbaijani / Allahverdiyev S.S. *Azərbaycan Respublikasının Beynəlxalq Xüsusi (Mülki) Hüquq Kursu-Bakı: Digesta, 2007*).
3. The Code of Civil Procedure of the Republic of Azerbaijan (in Azerbaijani / *Azərbaycan Respublikası Mülki Prosesual Məcəlləsi*).
URL: <https://e-qanun.az/framework/46945> (last access 25.12.2023).
4. The Constitution of the Republic of Azerbaijan (in Azerbaijani / *Azərbaycan Respublikası Konstitusiyası*).
URL: <https://e-qanun.az/framework/897> (last access 25.12.2023).
5. The Convention on Convention on Legal relations and mutual legal assistance in civil, family and criminal cases, 22.01.1993.

6. Migration Code of the Republic of Azerbaijan (in Azerbaijani / Azərbaycan Respublikası Miqrasiya Məcəlləsi).
7. Yarkov V.V. Civil procedure. Moscow, 2005 (in Russian / Ярков В.В. Гражданский процесс Москва, 2005).

BASICS OF CIVIL PROCEDURE WITH THE PARTICIPATION OF FOREIGNERS IN THE REPUBLIC OF AZERBAIJAN

MAHURA KARIMOVA¹

Abstract

This article examines the basics of foreigners' participation in civil-procedural proceedings. As a result of the research, it became clear that the implementation of the rights of foreigners in the Republic of Azerbaijan, their participation and protection are carried out on the basis of civil procedural legislation, other normative acts that provide for procedural norms, as well as international agreements concluded with other states and international organizations. Foreigners are subject to the legislation of two countries in terms of their civil legal status. At the same time, the realization of the rights and freedoms of foreigners and stateless persons should not be against the national interest of the Republic of Azerbaijan. One of the important points is that the legislator has established a regime of full equality between foreigners and citizens of the Republic of Azerbaijan. Procedural equality primarily serves the purpose of ensuring access to justice. Foreigners and stateless persons must obey the requirements of the laws and other legislative acts of the Republic of Azerbaijan and observe the customs and traditions of the people of Azerbaijan. The support of the modern traditions of the Republic of Azerbaijan in the field of international private law and civil procedure, such as the provision of a national regime to foreigners, is manifested in the agreements it supports and concludes bilaterally.

Keywords: international law, civil procedure, foreigners, national regime, international agreements, civil-legal situation, international organizations.

ОСНОВЫ ГРАЖДАНСКО-ПРОЦЕССУАЛЬНОГО ПРОИЗВОДСТВА С УЧАСТИЕМ ИНОСТРАННЫХ ЛИЦ В АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКЕ

МАХУРА КАРИМОВА²

Резюме

В данной статье рассматриваются основы участия иностранцев в гражданском процессуальном процессе. В результате исследования выяснилось, что реализация прав иностранцев в Азербайджанской Республике, их участие и защита осуществляются на основе гражданского процессуального законодательства, других нормативных актов, предусматривающих процессуальные нормы, а также как международные соглашения, заключенные с другими государствами и международными организациями. На иностранцев в отношении их гражданско-правового статуса распространяется действие законодательства двух стран. В то же время реализация прав и свобод иностранцев и лиц без гражданства не должна противоречить национальным интересам Азербайджанской Республики. Одним из важных моментов является то, что, законодатель установил режим полного равенства между иностранцами и гражданами Азербай-

¹Advocate, the member of the Bar Association of the Republic of Azerbaijan / mahure23@mail.ru

²Член, Коллегии Адвокатов Азербайджанской Республики / mahure23@mail.ru

джанской Республики. Процедурное равенство в первую очередь служит цели обеспечения доступа к правосудию. Иностранцы и лица без гражданства обязаны подчиняться требованиям законов и других законодательных актов Азербайджанской Республики, соблюдать обычаи и традиции азербайджанского народа. Поддержка современных традиций Азербайджанской Республики в сфере международного частного права и гражданского процесса, таких как предоставление национального режима иностранцам, проявляется в соглашениях, которые она поддерживает и заключает в двухстороннем порядке.

Ключевые слова: международное право, гражданский процесс, иностранцы, национальный режим, международные договоры, гражданско-правовая ситуация, международные организации.

Məqalənin redaksiyaya daxil olma tarixi: 14.01.2024

Çapa qəbul tarixi: 15.05.2024